

1. KONU : DİN, BİREY ve TOPLUM

Din, Birey ve Toplum

- Din, insanlık tarihiyle var olagelen bir olgudur. Tarihin bütün dönemlerinde insanlar dine ilgi duymuşlardır.
- Tarihte din kadar devamlılık gösteren bir başka kavram bulmak oldukça zordur. Din en ilkel toplumdaki, en gelişmiş toplumlara kadar hep var olmuştur.
- Geçmişten günümüze tarihin hangi dönemine bakarsak bakalım bir dine mensup olmayan herhangi bir topluma rastlamak mümkün değildir. Çünkü her insan kendisini yaratan bir yaratıcının varlığını kabul etmeye yatkın olarak yaratılmıştır. Peygamber efendimiz Hz. Muhammed (s.a.v.) de bir hadis-i şeriflerinde bu hususu şöyle dile getirmiştir. “Her çocuk, fıtrat üzere (inanmaya eğilimli olarak) dünyaya gelir.”
- İnsanın nasıl yeme, içme, uyuma gibi maddi ihtiyaçları varsa; sevmek, sevilmek, sığınmak, güvenmek, paylaşmak, dostluk kurmak gibi manevi ihtiyaçları da vardır. Kendisini yaratan yüce bir varlığa inanıp O'na ibadet etmek, O'na sığınıp, O'ndan yardım dilemek de insanın başlıca manevi ihtiyaçları arasında yer alır.

DİKKAT

Dünya üzerinde daha önce yaşamış insanların yaşadığı yerlerde yapılan kazı ve incelemelerde pek çok tapınak ve dini sembollere rastlanılması, dinin çok eskiden beri var olageldiğini ortaya koymaktadır!

“Din duygusu insanın yaratılışından gelen bir olgudur. İnsan, doğası itibarıyla her zaman kendisine sığınacağı, dua edip yalvaracağı yüce bir varlığa inanma gereği duymuştur.”

(Sosyolog Max Müller)

- İnsanlar zaman zaman Allah'ın gönderdiği hak dinden uzaklaşıp yaratılışından gelen inanma duygusuyla birlikte Güneş'e, Ay'a, yıldızlara veya başka herhangi bir varlığa tapınmışlardır. Yüce Allah tarih boyunca doğru yoldan sapmış ve yanlış inanışlara yönelmiş insanlara peygamberler ve ilahi kitaplar göndererek bu sapkın inançlarını terk etmelerini ve kendisinin istediği doğru inanca yönelmelerini istemiştir.
- “Şüphesiz ki ben Allah'ım. Benden başka hiçbir ilah yoktur. O hâlde bana ibadet et ve beni anmak için namaz kıl.” (Tâhâ suresi, 14. ayet)
- “Allah nezdinde tek din İslam'dır...” (Al-i İmrân suresi, 19. ayet)

DİN VE BİREY

- Din geçmişten günümüze kadar her toplumda kutsal sayılan bir değer olmuştur. Din insanlardan kendisini yaratan sonsuz güç sahibi yüce yaratıcının birliğine inanmaya ve O'na ibadet etmeye çağırır.
- Ben, cinleri de, insanları da, yalnızca bana ibadet etsinler diye yarattım. (Zariyat suresi, 56. ayet)
- İnsanın kendisine sayısız nimet veren yaratıcısına itaat edip, ibadet etmesi ve O'na sığınıp, O'na dua etmesi kişiye huzur verir, ve O'nun sevgisini ve hoşnutluğunu kazandırır.
- Din insanın hem bu dünyada hem de öldükten sonraki ahiret hayatında huzurlu ve mutlu olmasını hedefler.
- Din insanın yeryüzünde bulunma amacına cevap verir. Her insanın hayatının bir döneminde kendisine sorduğu "Ben kimim? Nereden geldim? Nereye gidiyorum? Ölüm ötesi nasıl bir hayat vardır? Benim sonum ne olacak? Beni kim yarattı? Niçin yarattı? Beni yaratan varlığın üstün özellikleri nelerdir? Yaratana karşı olan sorumluluğumu nasıl yerine getiririm? Gibi hayati sorulara en doğru cevabı ancak ilahi din verir.
- Din, insanın maddi ve manevi her türlü sorun ve sıkıntısına karşı ona direnç sağlar. Karşılaştığı zorluklar karşısında ümitsizliğe düşmez. Kendisinin bu dünyada imtihan edildiğinin bilincinde olan insan, davranışlarını ona göre düzenler. Allah'a güvenir, iyi bir olup insanlara faydalı olmaya çalışır, ahlakını güzelleştirir.

Konuyla İlgili Bir Ayet:

"O, hanginizin daha güzel iş yapacağını denemek için ölümü ve hayatı yarattı." (Mülk suresi, 2. ayet)

DİN VE TOPLUM

İnsan toplumsal bir varlıktır, ihtiyaçlarını diğer kişilerle yardımlaşarak giderir. Din, toplumda iyilik, yardımseverlik, doğruluk, sevgi, saygı, birlik, beraberlik, kardeşlik gibi insanı yücelten değerlerin yerleşmesini katkı sağlar. İnsanlara birbirleriyle iyi geçinmelerini; toplumsal ilişkilere zarar verecek yalan, gıybet, iftira, haset, kibir gibi kötü davranışlarda kaçınmalarını emreder. Anne ve babaya iyi davranmayı, komşu, akrabalara yardım etmeyi, büyüklere saygıyı, iyiliği emredip kötülüklerden sakındırmayı öğretir. Böylece din insanın diğer insanlarla ilişkisini düzenler. Doğru bir inanca sahip olan bir kişi güzel bir ahlaka sahip olur. Hem Yüce Allah tarafından hem de toplumdaki insanlar tarafından sevilir.

Din insanları hayra ve güzelliğe yönlendirerek toplumda huzuru sağlar.

Örnek 1

Mehtap ve arkadaşları araştırmaları sonucunda dinin evrensel bir gerçeklik olduğu fikrine vardılar. Onlardan hangisinin dile getirdiği görüş, bu fikri kanıtlamaz?

- A) Ayşe: Binlerce yıldır insanların okuduğu ilahî kitaplar, dinin insanlık tarihi ile başladığını bildirir.
- B) Bahar: Farklı coğrafyalarda ortaya çıkmış dinlerde ortak yönler bulunmaktadır.
- C) Can: Her din insanlara nelere inanmaları gerektiği konusunda farklı görüşler ortaya koyar.
- D) Dilara: Eski yerleşim yerlerinde yapılan kazılarda pek çok tapınak ve dinî sembole rastlanmıştır.

Çözüm

Her dinin insanlara neler yapması gerektiği konusunda farklı görüşler ortaya koyması dinin evrensel bir gerçeklik olduğunu ortaya koymaz. Buna göre cevabımız C seçeneği olmalıdır.

Örnek 2

İnsan doğum, yaşam, ölüm ve tabiat olaylarındaki düzeni düşündüğü zaman, bunların bir rastlantı sonucu olmadığını anlar. Kendini güçsüz hissettiği anlarda bir Yüce Varlığa inanma ihtiyacını fark eder.

Bu açıklamalar ışığında aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) İnsan yaşamı ve doğada bir düzen vardır.
- B) Üstün bir güce inanma insanın doğası gereğidir.
- C) Evrenin yapısı yaratıcının varlığını gösterir.
- D) Ahlaklı yaşam, Allah inancının gereğidir.

Çözüm

Soru metninde verilen açıklamalar göre ahlaklı yaşamla ilgili bir vurgu söz konusu değildir. Buna göre D seçeneğindeki ifadeye ulaşılamaz. Buna göre doğru cevabımız da D seçeneği olacaktır.

Örnek 3

Dünya üzerinde bulunan eski yerleşim birimlerinde yapılan kaza ve incelemelerde pek çok tapınak ve dinî sembole rastlanmıştır.

Bu durum dinin en çok hangi özelliğini göstermektedir?

- A) Uygarlıkların yükselmesini sağlama
- B) Farklı şekillerde ortaya çıkma
- C) Örf ve adetleri biçimlendirme
- D) Evrensel bir gerçeklik olma

Çözüm

Dünya üzerinde eski yerleşim yerlerinde yapılan kazı ve araştırmalarda pek çok tapınak ve dinî sembolün bulunması dinin evrensel bir gerçeklik olmasıyla ilgilidir. Buna göre doğru yanıtımız D olacaktır.

Örnek 4

Peygamberimiz arkadaşlarından birinin abdest alırken (aşırı su kullandığını) gördü ve ona: “Bu israf nedir?” dedi.

Arkadaşı: “Abdestte de israf olur mu?” deyince, Peygamberimiz: “Akarsuyun kenarında olsan bile israf olur.” dedi.

Bu hadisi dikkate alan bir kişide aşağıdaki davranışlardan hangisinin öncelikli olarak gelişmesi beklenir?

- A) Çevre temizliğine önem verme
- B) Doğal kaynakları bilinçli kullanma
- C) Kişisel temizlik alışkanlığı edinme
- D) İbadetlerde temizliğin önemini fark etme

Çözüm

Soru metnindeki hadis-i şerifte doğal kaynakların bilinçli bir şekilde kullanılması vurgusu vardır. Buna göre cevabımız B seçeneği olmalıdır.

Örnek 5

Aşağıdaki önerilerden hangisi kötü alışkanlıklardan korunmak için doğru bir yöntem değildir?

- A) Dinimizin önerilerini dikkate almalıyız.
- B) Sosyal ortamlardan uzak durmalıyız.
- C) Sportif ve kültürel faaliyetlerde bulunmalıyız.
- D) Anne babamızın uyarılarını önemsemeliyiz.

Çözüm

Kötü alışkanlıklardan korunmak için dinimizin öğütlerini dikkate alırız, sportif ve kültürel faaliyetlerde bulunuruz ve anne babamızın uyarılarını dikkate almalıyız. Fakat B seçeneğinde belirtilen sosyal ortamlardan uzak durmalıyız ifadesi kötü alışkanlıklardan korunmak için doğru bir yöntem değildir. Buna göre cevabımız B seçeneğidir.

Örnek 6

Yüce Allah ilk insandan itibaren peygamberler ve kitaplar göndermiştir. Nitekim insanların ellerinde bulunan ilahi kitaplar dinin tarihinin insanlık tarihiyle başladığını göstermektedir. Ayrıca eski yerleşim alanlarında yapılan kazı ve incelemelerde pek çok tapınak ve dinî sembole de rastlanmıştır.

Bu metinde vurgulanan asıl düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Toplumlar ibadethanelere önem vermiştir.
- B) İlk insan aynı zamanda ilk peygamberdir.
- C) Her dinin bir kutsal kitabı vardır.
- D) Din evrensel bir gerçekliktir.

Çözüm

Birçok eski yerleşim alanlarında yapılan kazılar ve araştırmalarda tapınak ve dinî sembollere rastlanılması dinin evrensel bir gerçeklik olduğunu göstermektedir. Buna göre doğru yanıtımız D seçeneği olmalıdır.

Örnek 7

Dünyayı dolaşınız; duvarsız, edebiyatsız, kanunsuz, servetsiz şehirler bulacaksınız. Fakat mabetsiz ve mabutsuz bir şehir bulamayacaksınız. (Plutarkhos)

Bu parçadan ulaşılabilecek en genel yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Farklı millet ve ülkeleri tanımak önemlidir
- B) Din, toplumlar için vazgeçilmez bir gerçektir
- C) Dünyanın farklı yerlerinde mabetler yapılmıştır.
- D) Dünyada kanunsuz ve servetsiz şehirler vardır.

Çözüm

Soruda verilen sözde dünyanın hiçbir yerinde tapınaksız, dinle ilgili sembollerden uzak bir yer bulunamayacağı onun için dinin toplumlar için vazgeçilmezliği vurgulanmaktadır. Buna göre doğru cevabımız B seçeneği olmalıdır.

1. Aşağıdaki açık uçlu soruları cevaplayınız.

a) Dinin bireyin hayatına katkıları nelerdir, açıklayınız?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

b) Din toplumsal ilişkileri nasıl etkilemektedir, açıklayınız?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Aşağıdaki ifadelerden doğru olanlara “D” yanlış olanlara “Y” işareti koyunuz.

İnsanın sevmek, sevilmek, dostluk kurmak, inanmak gibi manevi ihtiyaçları da vardır.

D

Y

Din, toplumun gelişmesine, huzur ve barışına katkı sağlar.

Yüce bir yaratıcıya inanma duygusu her insanın yaratılışından gelmektedir.

Din insanın dünya ve ahiret mutluluğu hedefleyen bir kurumdur.

İnsanın kendisini yarattığı yüce bir yaratıcıya inanıp, O'na sığınması insanın maddi ihtiyaçlarının başında gelir.

3. Aşağıdaki boşlukları panodaki uygun olan sözcüklerle doldurunuz.

dine

örnektir

tapınak

değer

sıkıntılarına

doğru

- a) Yüce Allah, Hz. Peygamber'i insanlığa en güzel örnek olarak sunmuştur. O, doğruluk, adalet, merhamet, yardımlaşma, iyilik, kardeşlik, , fedakârlık gibi hayatımıza istikamet çizen bütün davranışlarda insanlığa
- b) Din, insanlık tarihiyle var olagelen bir kurumdur. Tarihin tüm dönemlerinde insanlar ilgi duymuşlardır.
- c) Geçmişte yaşamış insanların yaşadığı yerleşim yerlerinde yapılan kazı ve incelemelerde pek çok ve dini sembollere rastlanması, dinin çok eskiden beri var olduğunu ortaya koymak-tadır.
- d) Din insanın anlam arayışında ona en yolu gösterir.
- e) Din, insanın maddi ve manevi her türlü sorun ve karşı ona moral sağlar.
- f) Din geçmişten günümüze her toplumda kutsal sayılan bir olmuştur.

4. Aşağıdaki sorulan cevaplarının karşısına evet ise “✓” işareti, hayır ise “X” işareti koyunuz.

Din tarihin her döneminde bireyleri ve toplumları etkilemiş midir?

.....

Din insanın güzel ahlaklı olmasına katkı sağlar mı?

.....

İnsan kendisini yaratan bir yaratıcıya inanıp, ona ibadet etme eğiliminde mi yaratılmıştır?

.....

İnsan, yaratılışı itibarıyla her zaman kendisine sığınacağı, dua edip, yalvaracağı yüce bir varlığa inanma gereği duymuş mudur?

.....

Teknolojinin gelişmesiyle birlikte insanların artık dine ihtiyacı kalmamış mıdır?

.....

Din insanın aklını kullanmayı, düşünmeyi teşvik eder mi?

.....

Din toplumdaki insanların birlik ve beraberlik içinde kardeşçe yaşamasına katkı sağlar mı?

.....

Bireylerin düşünceleri ve davranışları üzerinde dinin etkisi var mıdır?

.....

Din sadece ahiret hayatıyla ilgili hükümler mi içerir?

.....

Din, toplumda iyilik, yardımseverlik, dürüstlük, sevgi, saygı, dostluk gibi insanı yücelten değerlerin yerleşmesini katkı sağlar mı?

.....

Din insanın hayatı sorgulamasında, ona en doğru yolu gösterir mi?

.....

Din insana hayattaki sorumluluklarını bildirir mi?

.....

Din insanın dünyada daha konforlu bir hayat yaşamasını mı hedefler?

.....

Tarihin bütün dönemlerinde insanlar dine ilgi duymuşlardır mıdır?

.....

İnsanın sadece yeme, içme, uyuma gibi maddi ihtiyaçları mı vardır?

.....

Din toplum hayatıyla ilgili konularda da insana yol gösterici midir?

.....

Din insanın özgür iradesini kullanarak iyi bir insan olmasına ve faydalı işler yapmasına katkıda bulunur mu?

.....

Daha Fazla İçin Tıkla

onurhoca-dkabademi.com

